

原語論壇

Aboriginal Language Forum

O fun-kak no Pangcah

阿美語詞彙文學

アミ語の「文学」

“Literature” in the Amis Language

文 | Namoh Arang 那麼好·丫讓 (花蓮縣瑞穗鄉鶴岡長老教會牧師)

Pacepo'en ko sowal i, i finacadan no mita o Pangcah, o tada fun-kak no Pangcah ko radiw, i nian a cudad o todong no nipitelong a matatolon to fun-kak no Pangcah to pakayniay i radiw, i radiw no pangcah a finacadan ko fun-kak.

i cowacowato ko 'orip ira a:ca ko radiw

Kita o Pangcah a finacadan, i 'aya'ayaw:to a ira ko radiw a mipacafay i titaanan a ma'orip, o saka 'orip no Pangcah ko radiw to romi'ami'ad, ano o maamaanto ko nidemakan a tayal ato i hacowacowayto a tatokian, so'elin o tadawidang no Pangcah ko radiw.

Ano nenengen no mita ko rayray no 'orip no masaPangcahay i, a irato ko fana' no mita o masamaanay ko hacafay no radiw a mala'orip no Pangcah. I 'ayaw a mi'onip i palapalaan, pakayni i kalapaliw a masasipadang ko malefiyaway ato malainaay a salikaka, alakacimingtang saan, ano ca i, alakaci paetang saan a tayni i pipaliway a emoho a mi'onip, irana a taniktikay a tosaay a kamay, matiyato ko nika mecel no nipi'onip a mapaloma ko 'onip i nanom, sahaca i, matiya o tariktik no ongak a malecad ko piloh no tireng ato kawakaw no tireng, sa'an i, letek halafin to ko nika moho haw i, matiemel to ko kakeletan a adada, itini tina tatokian i, mafana' ko mato'asay a mikilim to sasowalen ato raradiwen, o tadasanga'ayay a sapaiyo no

整體言之，阿美族最重要的文學是歌謠，本篇旨在討論阿美族的歌謠，阿美族是文學的民族。

生活裡處處有歌唱

阿美族的歌唱是與生俱來的，歌唱伴隨著族人每天的生活，無論做什麼工作或在任何時間，歌謠在過去一直是族人最好的朋友。

我們從阿美族的生活作息來瞭解，就可以得知，歌謠是如何成為阿美族生命的一部分：早期插秧，來自親友鄰居的相助，大夥一起帶著盆子在田野間彎腰，雙手俐落地將秧苗整齊地插入水中，而且非常有節奏且整齊畫一，此時，腰部應該開始勞累酸痛，不過，聊天與歌唱就成為最佳的良藥，你一句呀我一句的，頓時讓大夥在不知不覺中將秧苗插入田中。

更特別的是，阿美族在田野間不是站直著腰來唱，而是彎著腰來唱，在這樣的肢體動作裡，竟然還可以唱得很愉快，這就是阿美

tireng ita, cecay ko radiw no mako, mapato'or no roma, mikihatiya ko cima, saka katalifokilan hanto ko nika tangasaan i 'alaneng a mapaherek ko rayal.

Tada o roma ko Pangcah a i pala a moho a romadiw, o no tao i mecelen ko tireng tomireng a romadiw, mita saan o Pangcah i, itini i nika emoho' a romadiw, sahaca haw i, salipahak saan a romadiw, o nikatadamaan no fana' no Pangcah a romaiaw, caay kao mamatinako no romadiway i tini i tata'angay a karomadiwan, saka tada o 'orip no Pangcah kinian.

o fun-kak ko radiw no Pangcah a finacadan

O dafak a maratar a talaomah i lalan i, ira ko radiw a malocafay, mipakaen to kilong a talapala, mitafito i omaomahan i, irato ko radiw a mihakelong, miliyaw a malalitemoh ko widawidang, sahaca i, ira a mapasadak ko ecaw a sinoepahanto to mamang haw i, o radiw to masamaanay a nalowan nalowan a saan i, i kaka ko nika pasadak ko nai faloco'ay a makadkad, ano o mana'onayto, ato no tahehayto ano o nipalitahehayto a sakalipahak a radiw, maemin o sapi sanga'ayaw a mipatalahekal to nano 'orip no tiring, o todong o wacay no 'orip no Pangcah, o tada fun-kak no Pangcah kinian. O roma i, i kaka ko no simakapatayan a loma' tariawaw a tomangic ko faki aca ano fayi aca, paka'olicen naira a romadiw mipatalahekal a somowal to nano nika lafolodaw a matayal, ma'orip, ... o tangic a romadiw i, midoedo to matonemnemay a nisafaloco'an somowal mitangic a pakaradiw a mipaini.

O radiw no Pangcah ato kero no Pangcah, o cecay no tadamaanay a 'orip no Pangcah, o mafana'ay a romadiw a tamdaw, o salowayay ko 'orip nira, ano minanam a mafana'a makero ko finacad no mita, o malatadamaanay ko heci no 'orip nira. Ano mafana' a minanam a romadiw ato minanam a mafana' amakero ko salikaka ita, o mamalo kadofaay ko 'orip nira.

族獨有的唱歌技巧，絕非歌劇院的歌者所能領略的。

歌唱就是阿美族的文學

早上上工時，走在田間的路上哼唱，趕牛上田時及犁田時也在唱，朋友歡聚重逢，有小米酒加持，虛詞的歌更將情境流露出來，不論曲調快或慢，即興歌唱在在反映當時族人的生活。這就是阿美族的文學。更甚者，連哭喪表達與往者過去的相處，都用哀歌方式來唱，其歌詞均依其創意唱出，好像只有用歌，才能細訴過往的情誼。

阿美族歌唱與舞蹈均是重要的生活，學會唱歌的族人，生命是很活潑的，學會跳舞的族人，生活是很藝術的。學會唱歌跳舞的族人，生命是多采多姿的。